

ROERKERKNIEUWS - tijd door het jaar

editie 162 (5 juli 2023) – www.roerkerken.nl

inleiding

Summerfair op Vaderdag (18 juni j.l.) in Posterholt, een week later (25 juni j.l.) St. Jansmarkt in Herkenbosch, die evenwel geen St. Jansmarkt meer mag heten, maar voortaan als zomerbraderie door het leven zal gaan. Waarschijnlijk omdat niemand meer weet wie St. Jan is, laat staan wanneer hij herdacht resp. gevierd wordt (zie Roerkerknieuws 160). Diverse verenigingen en instellingen (zoals scholen) verloren in het verleden ook al hun heilige(n)naam. Sinds kort moeten de leden van het koningshuis er ook al aan geloven. Sinds het samengaan van harmonieën van Posterholt (Wilhelmina) en Berg (Juliana) luistert de nieuwe fusievereniging naar de naam 'Musica Rura'. Een interessante ontwikkeling ...

Marterlaren van Gorcum (9 juli)

Begin juli herdenken wij onze 'vaderlandse' Martelaren van Gorcum, waarmee de 19 katholieke religieuzen en seculiere priesters (waaronder de Franciscaan Antonius van Weert [1522-1572]) worden aangeduid die aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog in 1572 om hun geloof door de Hollandse opstandelingen ('geuzen') werden gemarteld en gedood. Hoewel door bezetters van de stad Gorinchem (Gorcum) - die in alliantie met Willem van Oranje stonden - geloofsvrijheid was toegezegd, werden de meesten van hen op 9 juli 1572 opgehangen in een turfschuur die aan een vernield Briels klooster toebehoorde. Anderen vonden de dood op de brandstapel op de Grote Markt van de stad. Het was ook de tijd van de Reformatie, de tijd dat 'de nieuwe leer' van Luther, Calvijn en andere 'reformatoren' in onze streken zijn intrede deed en verspreiding begon te vinden. De 'geuzen' waren niet alleen tegen Spanje in opstand gekomen, maar ook tegen de Kerk. Luther, Calvijn en andere 'reformatoren' hadden de mistoestanden in de Kerk ook al aan de kaak gesteld, maar er zulke vergaande conclusies aan verbonden dat ze zich buiten de Kerk plaatsten. Tegen de achtergrond van deze 'geloofsstrijd' hadden ze de middag vóór de terechtstelling nog een heus theologisch debat georganiseerd tussen enkele gevangenen en twee predikanten van de nieuwe leer, van wie een zekere Andries Cornelissen het woord deed, terwijl zijn secondant, Cornelis Corstenz niet beter wist te doen dan telkens uit te roepen: 'Hang ze toch op!'. Alleen Hendrik, een lekenbroeder van achttien, liet zich door de predikanten bepraten en gaf een valse leeftijd op: zestien. Als gevolg hiervan werd hij vrijgelaten en moest hij toekijken hoe al zijn negentien broeders de dood vonden. Na hun terechtstelling werden hun stoffelijke resten eerst nog onteerd en verminkt, maar uiteindelijk slaagden enkele invloedrijke Gorcummers erin geuzenleider Lumey te bewegen de martelaren een begrafenis te gunnen, in de turfschuur. Al direct na hun dood gingen er onder het katholieke volk in Zuid-Holland en andere landsdelen geruchten over hun heiligheid. Zo zouden ze zijn verschenen aan een plaatsgenoot en zouden op voorspraak van de martelaren veel mensen genezen zijn van ziekten. De broers Willem en Rutger van Est uit Gorcum, van wie de laatste in de eerste dagen een medegevangene van de martelaren was geweest, beschreven de lijdensweg in het belangrijke werk 'Historiae Martyrum Gorcomiensium'. Daarnaast was de 'Historiae Martyrum Batavicornum' van Petrus Opmeer uit 1595 een belangrijke bron over de martelaren. Ook voornoemde lekenbroeder Hendrik heeft zijn medewerking verleend aan het op schrift stellen van de geschiedenis van de martelaren. Zodoende zijn er veel directe ooggetuigenverklaringen beschikbaar. In 1593 werd de turfschuur afgebroken. De beenderen van de martelaren werden in 1615, tijdens

het Twaalfjarig Bestand, onder geheimhouding door Jezuïeten opgegraven en raakten vervolgens over grote delen van de Zuidelijke Nederlanden verspreid. Zestig jaar later, in 1675, volgde op basis van de getuigenverklaringen en wonderen de zaligverklaring door paus Clemens X onder de titel 'Martelaren van Gorcum'. Vanwege de protestantse overheersing in het missiegebied van de Noordelijke Nederlanden duurde het vervolgens bijna twee eeuwen, tot 1867, voordat de heiligverklaring een feit was. Juist de katholieke bisschoppen in Nederland hebben omwille van de lieve vrede de heiligverklaring van de martelaren geprobeerd tegen te houden. Een belangrijk deel van hun relieken bevindt zich thans in de Sint-Niklaaskerk aan de Boterstraat in Brussel. In Den Briel (Brielle) zelf bevindt zich aan De Rik de bedevaartskerk die (pas) in 1932 tere ere van de martelaren werd gebouwd. Op het achterliggende Martelveld waar zich de turfschuur bevond zijn een kruisgang en een stenen kapel met buitenaltaar opgericht.

Kevelaerbedevaart (11 september a.s.)

Zoals in Roerkerknieuws 134 al aangekondigd bestaat er dit jaar ook voor de Roerstreekparochianen de mogelijkheid om aan te sluiten bij de jaarlijkse Sittardse bedevaart naar Kevelaer. De van oudsher grootste groepsreis vanuit ons land wordt georganiseerd door de Broederschap Sittard-Kevelaer. Al sinds 1669 (!) trekken elk jaar in september honderden mensen vanuit Sittard en (steeds wijdere) omgeving naar Onze Lieve Vrouw van Kevelaer. Traditiegetrouw wordt deze bedevaart op de maandag na 8 september (Maria Geboorte) gehouden, dit jaar dus maandag 11 september. Het programma is die dag als volgt.

10.15 uur Aankomst in Kevelaer, waarna processie naar de basiliek.

10.30 uur Plechtige Hoogmis in de basiliek, waarna processie naar de Kaarsenkapel.

15.00 uur Grote Kruisweg in het Mariapark en kleine Kruisweg in de Pax Christikapel.

17.30 uur Plechtig Lof in de Basiliek met onze hulpbisschop Mgr. De Jong.

Aansluitend trekken we in processie langs de Genadekapel en daarna gaan we weer terug naar de bussen voor de terugreis naar huis. Tussen de plechtigheden is er voldoende tijd voor ontspanning. Zo zijn in het gezellige stadje tal van winkels en restaurants.

Buskaarten (à raison van 25 euro pp.) zijn tot dinsdag 29 augustus a.s. verkrijgbaar bij mevr. M. Wilbers-Denessen, Gelreweg 5, 6065 CN Montfort, tel. 541851. Dit jaar wordt ook een meerdaagse wandelpelgrimage van Sittard naar Kevelaer georganiseerd. Vertrek vanuit Sittard op 7 september a.s.. Op 11 september sluiten de wandelaars aan bij ons dagprogramma. Aanmelden via: renehaustermans@gmail.com. Meer informatie? Bel met Tjeu Wetzels (tel. 06-27822186), of mail naar: broederschap.sittard@gmail.com.

Waalse familienamen in de Roerstreek (IV) – Donné(e)

De naam Donné(e) wordt wel eens abusievelijk gelezen als Bonn (e) die in de Roerstreek toch bekender in de oren klinkt. Toch heeft ook de familie Donné(e) oude papieren in onze contreien. We komen de familie al tegen in de Franse bevolkingslijsten, bijvoorbeeld in die van Melick uit 1801 (huisnr. 99): landbouwer Pierre Donné (53) en zijn vrouw Gertrude Evers (49); hij woont er sinds 1771, zij sinds (haar geboorte in) 1759 (nrs. 303-304). Ze waren in 1781 in Melick getrouwd. In werkelijkheid was Peter Donné (1744-1802) tien jaar ouder; hij was namelijk in 1744 geboren in Herkenbosch als zoon van Hendrik Donné (1719-1784) en Gertrudis Peeters uit Melick die in 1743 getrouwd waren. Hendrik zelf kwam uit Vlodrop, aldaar in 1719 geboren als zoon van Karel Donné (1689-1721) en Gebelken (van) Wandeloo. Karel kwam ook uit Vodrop, aldaar in 1689 geboren als zoon van Hubert Donné en Maria Petit. Waar zij vandaan kwamen hebben we echter(nog) niet kunnen achterhalen; maar hun

namen klinken Waals. Hubert is de stamvader van de Donné's in de Roerstreek. Uit zijn huwelijk met Maria Petit (ook wel Wollon genoemd) zijn vier kinderen bekend, allemaal in Vlodrop gedoopt: Henricus (1684), Carolus (1689), Hubertus (1691) en Anna Aloysia (1693). Waarschijnlijk hertrouwde hij na de vroegtijdige dood van zijn eerste echtgenote met Petronella Schrijnwerkers (ook wel Frencken genoemd). Uit dit huwelijk zijn nog eens vier kinderen bekend, ook in Vlodrop gedoopt: Henricus (1704), Maximilianus Henricus (1707), Maria (1709) en Christina (1711). Maximilianus komen we later als Mathias Donné (1707-1765) op de Gitstappermolen tegen, de molen op de Rode Beek (Rothenbach) die in haar huidig aanzien dateert uit het midden van de achttiende eeuw, maar al veel oudere papieren heeft (1377). Mathias Donné was in 1736 getrouwd met Anna op het Veld, welk huwelijk evenwel kinderloos bleef. Na Anna's vroegtijdige dood hertrouwde hij in 1747 met Johanna van der Loo. Na de Donné's (in ieder geval vanaf 1790/91) komen we de uit Ratheim afkomstige Johann Leonhard Pauly (1761-1828) op de Gitstappermolen tegen; hij was een eerste keer gehuwd met Margaretha Willems (+ 1814) en een tweede keer met Anna Gertrudis Gresen (+ 1859) (Vgl. Franse Bevolkingslijst Vlodrop 1796 nrs. 42-45). Mathias' dochter Maria Catharina Donné (1750-1826) trouwde in 1768 met molenaarszoon Godfried Bocken (1748-1784) uit Rickelrath (Molzm hle). Ze woonden aanvankelijk in S chteln maar betrokken uiteindelijk de (later naar deze familie genoemde) Bock(en)m hle in Wegberg (Watern). Hun initialen komen we ook tegen op een steen in deze molen: "G.F.B. + M.C.D.". Na Godfrieds dood hertrouwde zijn weduwe in 1801 met de eveneens uit Wegberg afkomstige Leonhard Henskens (1748-1806). Zoon Christian Heinrich Bocken (1784-1856) werd opgeroepen voor militaire dienst en maakte Napoleons veldtocht naar Rusland mee. Na zijn terugkeer nam hij de molen over en trouwde hij met Anna Franziska Wirtz (1791-1871) uit Boslar. Aan dit echtpaar herinnert nog het kruis naast de weg op de Klompenberg: "C.H.B. + A.F.W. 1829" (wegbergermuehlentour.de). Zoon Peter Clemens Bocken (1817-1886) werd fabrikant en Venlo, zijn jongere zus Anna Clara (1819-1880) zou samen met haar man Johann Wilhelm Frings (1819-1892) de ouderlijke molen in Watern overnemen. Het is waarschijnlijk haar broer Hubert (II) Donné die voor een nageslacht in Effeld zou zorgen. Uit zijn huwelijk met Maria Elisabeth Schlösser zijn twee kinderen bekend: Heinrich (1778-1827) en Maria Catharina (1795-1827). Laatstgenoemde trouwde in 1819 in Vlodrop met Peter Heinrich Königs uit Ratheim en zou in Vlodrop voor een nageslacht zorgen. Heinrich zou uit zijn huwelijk met Maria Gertrudis Crobach (1785-1864) voor een nageslacht in Venlo zorgen. Terug naar voornoemde Peter Donné (1744-1802) uit Melick. Uit zijn huwelijk met Gertrudis Everts (1759-1801) zijn zeven resp. acht kinderen bekend, allemaal in Melick gedoopt: Arnoldus (1782), Maria Gertrudis (1786), Daniel (1788), Henricus (1788), Catharina (1790), Odilia (1793), Helena (1796) en Angelina (1796); beide laatstgenoemde zijn waarschijnlijk identiek. Hun oudste zoon Arnold (1782-1833) zou uit zijn huwelijk (1818) met Anna Catharina Beaumont (1793-1858) uit Maasniel voor een nageslacht aldaar zorgen. Na zijn vroegtijdige dood hertrouwde zijn weduwe in 1834 met Reiner Everts (1800-1843) met roots in St. Odiliënberg. Maar ook de uit Herkenbosch afkomstige Karel (II) Donné (1763-1808), zoon van voornoemde Hendrik Donné en Gertrudis Peeters, zou door zijn huwelijk (1798) met Gertrudis Hansen (1774-1808) in Maasniel voor een nageslacht zorgen. Het is in Maasniel dat Donné veelal als Donn e wordt gespeld. wordt vervolgd

Personalia

Op woensdagmorgen 28 juni j.l. namen we vanuit de St. Martinuskerk van Vlodrop afscheid van **Hendrikus (Harrie) Kleinen (1937-2023)**. Geboren in Vlodrop op de Etsberg en getogen

aan de Grootestraat maakte hij niet alleen de oorlog maar ook de evacuatie naar Friesland (Leeuwarden) mee. Al op jonge leeftijd ging hij als mijnwerker op de Maurits in Geleen aan de slag, eerst acht jaar ondergronds, maar na een ongeval bovengronds. Na de mijnsluiting maakte hij de overgang naar Campina in Roermond waar hij tot aan zijn vervroegde pensionering, dertig jaar geleden, werkzaam zou zijn. Ook was hij vanaf zijn jonge jaren lid van de plaatselijke harmonie. Zijn vrouw Billa Rutten uit Thorn leerde hij op een kermis in Vlodrop kennen, waar een oudere broer van haar woonde. Na enkele jaren verkering trouwden ze in het najaar van 1964. Hoewel het aanvankelijk in de bedoeling lag in Thorn te gaan wonen werd de ziekte van Harrie's moeder de aanleiding om toch Vlodrop te kiezen. Na eerst nog even bij Harrie's ouders te hebben ingewoond betrokken ze een jaar later een eigen woning aan de Kruisweg, waar ook zoon Roger zou opgroeien. Toen hij in 1983 stopte als kerkmeester trad Harrie toe tot het kerkkoor. Daarin vond hij niet alleen zijn ontspanning maar putte hij ook veel voldoening uit, evenals uit zijn wekelijkse biljart-middagen en kaartavonden. Harrie hield van gezelschap en gezelligheid. Toen zoon Roger in 2003 trouwde kregen Harrie en Billa niet alleen een schoondochter (Miranda) maar ook een kleindochter (Serena) erbij die ze meteen in hun harten sloten. Bij opa kon Serena altijd een potje breken; voor haar liet Harrie ook alles uit handen vallen, zeker als ze ergens naar toe gebracht of opgehaald moest worden. Dat was ook wat hij het eerste zei, toen hij enkele weken geleden na een onderzoek in het ziekenhuis ontboden werd: of dat niet kon wachten want hij moest Serena nog van school halen. Na de slechte uitslag die hij toen kreeg besloot hij het allemaal te laten zoals het was en zich niet verder te laten behandelen. Al gauw moest er een ziekenhuisbed aan te pas komen. Een opname in hospice De Ark bleef hem bespaard toen er op donderdagmorgen 22 juni toch nog onverwacht snel een einde aan zijn leven kwam. Na de uitvaartmis, opgeluisterd door 'zijn' kerkkoor, volgde in Roermond de crematie.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch (Anja Wagemans), tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick (Marie-Anne Geraedts), tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg (Marlou Roeleveld), tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt (Lilian Peters), tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop (Marjon van der Beek), tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl